

ЗБЕРЕЖЕННЯ ВИШИТИХ ТВОРІВ ДЕКОРАТИВНО-УЖИТКОВОГО МИСТЕЦТВА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ЕВАКУАЦІЯ ТА ВІРТУАЛЬНІ МУЗЕЇ

Забора .С. І.

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Війна дає поштовх досі невідомим нам наративам у мистецтві. В ньому ми завжди знаходимо відображення та переосмислення реальності часу, коли воно народилось. Наше мистецтво, що народилось протягом війни, буде говорити за нас довше, ніж ми живемо. Тому наше завдання сьогодні фіксувати все, збирати в одному місці і передавати далі світу.

Міністерство культури та інформаційної політики України ініціює вдосконалення чинного законодавства у частині здійснення евакуації культурних цінностей під час воєнного стану. Міністр культури та інформаційної політики Олександр Ткаченко в інтерв'ю «Суспільному» під час телемарафону «Єдині Новини» зазначив, що одним із відповідальних за планування евакуації культурних цінностей є МКІП. При цьому, згідно з чинним законодавством, організація проведення евакуації та підготовка районів для їх розміщення та зберігання покладаються на місцеві держадміністрації, органи місцевого самоврядування та керівників закладів культури. «В Україні близько 2000 музеїв. Безпосередньо МКІП підпорядковані лише 26 музеїв та заповідників, тобто трохи більше 1%. Всі інші підпорядковані місцевим органам влади. Щоб здійснити евакуацію, потрібен не тільки наказ Міністерства культури та інформаційної політики України, але й взаємодія з місцевими органами влади та відсутність спротиву директорів музеїв, що ми часто бачили в регіонах, наближених до лінії фронту і не тільки», – пояснив Олександр Ткаченко [4, с. 1].

Попри поширення інформації про можливе російське вторгнення в Україну, ніхто не міг сказати напевне, коли це станеться і чи станеться взагалі. Водночас там, де вдалося скоординувати зусилля місцевих органів влади,

музейників та Міністерства, було евакуйовано тисячі експонатів. «Для того, щоб організувати виїзд, потрібно спакувати ці речі, крім наказу Міністерства, потрібна співпраця з місцевими органами влади, транспортування тощо. Зробити це за 3-4 дні фізично неможливо. Ми будемо вносити на уряд пропозиції щодо удосконалення проведення такого роду робіт, тому що всі закони, прийняті до війни, не враховували тих обставин, в яких зараз доводиться діяти», – зазначив Міністр.

Росіяни прицільно атакують об'єкти культурної спадщини. Серед усіх знищених або обстріляних закладів культури 36% знаходяться на Харківщині – такі дані Міністерства культури. Щодня музейні працівники рятують унікальні експонати, іноді – ціною власного життя. 25 квітня 2023 року росіяни завдали удару по приміщенню Куп'янського краєзнавчого музею. Трагічно загинули директорка Ірина Осадча та працівниця музею Олена Водоп'янова. Будівля музею, архітектурна пам'ятка XIX століття, що пережила Другу світову війну, зруйнована. Але колекцію унікальних вишиванок та ляльок-мотанок вдалося врятувати. Директорка за 10 років роботи зуміла залучити до музею кілька важливих грантів, завдяки яким звичайний районний краєзнавчий заклад вийшов на новий рівень. Тут почали проводити майстер-класи зі ткацтва, робити ляльок-мотанок, проводити екскурсії містом. Куп'янськ окупували у перші дні війни, тому вивозити музейні експонати вже не було можливості. Ірина Осадча залишилася в місті та почала переховувати музейні експонати від окупантів [5, с. 1]. «Під час окупації їй вдалося захопити цінні експонати, особливо українські стародавні сорочки у різних людей. Ви тільки уявіть цей жах і рівень ризику: ходити по місту, домовлятися про збереження експонатів», – розповіла експертка «Українського культурного фонду» Наталія Буйнова. Зараз ці вишиванки знаходяться в надійному місці, їх вдалося вивезти з Куп'янська, як і величезні ляльки-мотанки, що робилися для всеукраїнського конкурсу та отримали там нагороду.

За даними Міністерства культури, в Україні внаслідок російських обстрілів постраждало 35 музейних установ. Оскільки Харківська область

постійно знаходиться під ракетними ударами, найцінніші предмети з музеїв вивезли в інші регіони. Зараз працівники культури непокояться через те, що цінні експонати можуть не повернутися до Харківщини. Так було після Другої світової війни. На час бойових дій та окупації України історичний музей Харкова евакуювали до Уфи. Пізніше ті експонати, що вціліли, повернули до Києва, але не всі передали назад у Харків.

На початку 2020 року, коли на всій території України було встановлено карантин у зв'язку з поширенням гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, вмале використання переваг віртуального світу музеями вийшло на новий рівень [6]. Віртуальні музеї – геніальна технологія, яка дозволяє розширити можливості e-Learning і освіти в дійсності, зберегти культурну спадщину для нащадків і зробити відвідування будь-якого музею світу, природного дива світу або архітектурного шедевра доступним для всіх людей планети, що мають вихід в інтернет [3, с. 1].

Національний музей українського народного декоративного мистецтва, започатковуючи віртуальний проект «Музейна скринька», мав сподівання на те, що він зацікавить і надихне до творчого пошуку численних шанувальників мистецтва української вишивки.

До створення проекту спонукало щире людське бажання відтворити у техніках вишивки давні українські орнаменти, які зберігають генний код нації. Світ вишивки передає філософію української душі через закони komponування орнаментальних форм, вибагливий декор, колористичне розмаїття, лірико-поетичні назви та сакральні-символічні значення мотивів. Автентичні народні орнаменти цінували та старанно зберігали наші пращури, передавали у спадок як скарб [1, с. 1].

Слід зауважити, що не рідко під назвою «українська вишивка» пропагується кітчева, антихудожня вишивка, яка не має нічого спільного з високохудожніми, високоестетичними взірцями традиційної української вишивки.

Музейні збірки є зберігачами давніх вишиваних візерунків. Колекція Національного музею українського народного декоративного мистецтва нараховує понад 28 тисяч предметів вишивки з різних регіонів України. Всі, хто цікавиться вишиванням українських народних узорів, мають можливість ознайомитися з орнаментами та самостійно відтворити їх за наданими схемами.

У рамках проекту «Віртуальний простір Борщівської сорочки» створено єдиний в Україні віртуальний музей борщівської вишиванки. Для цього відфотографовані зразки борщівської бавовняної домотканої чорно-вишитої сорочки з відомих приватних колекцій, музейних експозицій та пересічних громадян. Це зробить унікальність борщівської сорочки, її красу та вишуканість загальнодоступною. Серед презентаційних матеріалів проекту також створено п'ять інформаційно-просвітницьких відеороликів та брошура-путівник по створеному веб-ресурсу з матеріалами проведених під час проекту експедиційних досліджень [2, с. 1].

Таким чином, роблячи вагомий внесок у створення сучасних музейних експозицій як допоміжними засобами організації простору, так і цілими мультимедійними експозиціями, мультимедійні технології стають предметом експозиції, стверджуючи новий спосіб організації предметно-просторового середовища.

Список використаних джерел

1. Віртуальна студія української вишивки. *Музейна скринька*. 2012. URL: <https://www.mundm.kiev.ua/PROJECTS/VSUE/VSUE.HTML>
2. Віртуальний простір Борщівської сорочки. *Український культурний фонд*. 2018. URL: <https://ucf.in.ua/archive/5f217d5b185f8769740d6d53>
3. Проект віртуальний музей – Новітні технології музейних експозицій. *Міжнародний центр впровадження програм ЮНЕСКО*. 18 вересня 2020. URL: <https://academy-malig.info/icupp/projects-missions-actions/1313-proekt-virtualnyi-muzei-novitni-tekhnologii-muzeinykh-ekspozytsii.html>

4. Удосконалення механізмів евакуації музеїв. *Тарасова гора. Шевченківський національний заповідник*. 2021. URL: <https://shevchenko-museum.com/2022/08/09/udoskonalennya-mehanizmy-evakuacziyi-muzeyiv/>

5. Харківські музейники під обстрілами та в окупації рятують унікальні експонати. *ХАРКІВТODAY*. 27 квітня 2023. URL: <https://2day.kh.ua/ua/kharkow/kharkivski-muzeynyky-pid-obstrilamy-ta-v-okupatsiyi-ryatuyut-unikalni-eksponaty>

6. Лук'яненко О. В. Цифрові інструменти вивчення та презентації культури: досвід, проблеми, перспективи. *Прикладна креатологія*. 2023. №1. С.37-39.

ВПЛИВ ВИКОРИСТАННЯ AGILE МЕТОДОЛОГІЇ НА ПСИХОЛОГІЧНУ БЕЗПЕКУ ТА КОМФОРТ СТУДЕНТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Ігнатенко М. М.

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У роботі розглянуто, як застосування EDU SCRUM може сприяти формуванню в студентів навичок комунікації та співпраці в команді, що є важливим умінням в сучасному світі. Досліджено, що використання EDU SCRUM може допомогти студентам більш ефективно організовувати свій час та зосереджуватися на важливих завданнях.

Ключові слова: психологічна безпека, комфорт, методологія Agile, EDU SCRUM, комунікація та співпраця у команді.

Психологічний комфорт та психічна безпека кожного члена команди є важливими факторами в успішному виконанні будь-якого завдання. У командній роботі важливо, щоб кожен член команди відчував себе комфортно та мав можливість вільно висловлювати свої ідеї та погляди. Це дозволяє